

Vlaams
Parlement

vergadering **C89 – BIN6**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 7 januari 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toenemende diversiteit in kleinere steden en gemeenten als belangrijke factor voor het integratiebeleid - 584 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de intentieverklaring met Nederland in verband met de intra-Europese migratie - 622 (2013-2014)	6
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de tekorten in openbare woonzorgcentra - 653 (2013-2014)	10

■

Voorzitter: de heer Marnic De Meulemeester**Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toenemende diversiteit in kleinere steden en gemeenten als belangrijke factor voor het integratiebeleid - 584 (2013-2014)**

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, de thematiek van de inburgering en integratie wordt nog vaak geassocieerd met grootsteden. We denken dan aan Antwerpen, Brussel, Gent, Genk.

Maar ook in veel kleinere steden en gemeenten in Vlaanderen is er steeds meer diversiteit. Ook de diversiteit zelf wordt steeds diverser. De traditionele migratiestromen uit Marokko en Turkije verliezen relatief aan belang, in vergelijking met de toenemende intra-Europese migratie uit Zuid- en Zuidoost-Europa. Deze nieuwe migranten verspreiden zich ook meer over kleine steden en gemeenten. Dit resulteert in een nieuwe vorm van diversiteit. We worden al vele decennia geconfronteerd met diversiteit. In de kleine steden heeft men de eerste golf, die minder divers was, overgeslagen. Men komt nu meteen in die tweede golf terecht, die wordt gekenmerkt door een grotere diversiteit.

Ik woonde in Turnhout de studiedag van Prisma vzw bij. Het thema van het debat was: ‘Superdiversiteit is realiteit. Hoe ermee aan de slag in een stad of gemeente?’ Het managen van superdiversiteit wordt in de 21e eeuw de uitdaging voor lokale besturen. Dat was daar het uitgangspunt.

Recent ontvingen we de Integratiemonitor. Een aantal cijfers hieruit deden nogal wat stof opwaaien. Zo wil 45 procent van de Vlamingen het liefst in een buurt wonen met alleen personen van Belgische afkomst. Iets meer dan de helft van de Vlamingen heeft nooit contact met mensen van vreemde afkomst in zijn of haar buurt. Er is een trend: hoe meer men in een grootstad woont en dus al vertrouwd is met de diversiteit, hoe minder problemen men heeft met burens met een andere herkomst. Juist waar er weinig migranten wonen – laat me dat dan maar lapidair de blanke gebieden noemen – heeft men, volgens de statistieken, het meest mensen die het meest problemen heeft met migranten en die in een Vlaamse, blanke buurt willen wonen.

Ik wil hieruit zeker geen voorbarige conclusies trekken als zou een meerderheid van de Vlamingen per definitie racistisch zijn, of tegen elke vorm van diversiteit, of niet bereid kansen te geven aan mensen van vreemde afkomst om te participeren aan onze Vlaamse samenleving. Maar het is toch belangrijk voor het beleid dat het op een goede manier op deze trends inspeelt.

Diversiteit van buurten wordt jammer genoeg wel vaak vereenzelvigd met de grootstedelijke problematiek van verloedering, onveiligheid, buurten die sociaal- economisch achteruitgaan en, meer recent, met religieus extremisme. Wellicht is het daarom dat mensen zich ongerust maken bij de gedachte dat er zich in hun buurt ook mensen met een andere afkomst zouden kunnen vestigen.

We mogen ook de inspanningen niet vergeten van de vele Vlamingen die vandaag actief zijn in allerlei sociale en culturele initiatieven en jammer genoeg vaak ondervinden dat het betrekken van mensen van allochtone afkomst uit de buurt zeker geen evidentie is, ook al zetten heel wat Vlamingen bewust stappen in die richting.

Mijn conclusie is dat het managen van de toenemende diversiteit inderdaad een grote uitdaging wordt voor de lokale besturen, ook in de kleinere steden en gemeenten. Minister, heeft het gevoerde integratiebeleid voldoende aandacht voor de toenemende diversiteit in kleinere steden en gemeenten, of is dat een aspect dat bijkomende aandacht verdient en waar het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) Integratie en Inburgering, dat nu in de steigers

staat, bijzondere aandacht voor moet ontwikkelen? Krijgt u signalen dat het managen van diversiteit in kleinere steden en gemeenten een specifieke aanpak vergt? Krijgt u die vragen vanuit de integratiediensten en de integratiecentra? Krijgt u die signalen vanuit de gemeentebesturen?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: De heer Kennes verwijst onder meer naar de toevloed van Oost-Europese werknemers. Dat brengt problemen met zich mee die je moeilijk in kaart kunt brengen. Zo stel ik in mijn gemeente vast dat er nu plots op zaterdag wordt gewerkt in de bouw. Dat was vroeger totaal uitgesloten. Die mensen zijn bij ons niet in kaart gebracht. Ze worden waarschijnlijk door bouwfirma's geëngageerd. Zij mogen op zaterdag werken, en zij maken daar dan ook gebruik van. Dat was vroeger totaal ondenkbaar. Dat is toch een van de problemen waardoor de buurt een beetje zenuwachtig wordt. Ik zie niet onmiddellijk hoe het beleid op dat probleem kan inspelen. Die mensen zijn niet gedomicilieerd in je gemeente, je kunt ze ook niet betrekken bij inburgering. Ze worden dikwijls gehuisvest in tweede verblijven, die door de bouwfirma's worden afgehuurd. Ze zitten dan met tien of vijftien mensen in een huisje, dicht bij de werf. Dat is een nieuw probleem. Misschien moeten we er met de gemeente aan denken om bijvoorbeeld op zaterdag een totaal bouwverbod op te leggen, zoals het geval is in juli en augustus.

Het is natuurlijk storend voor ons toeristisch cliënteel. Als minister van Toerisme zult u niet ongevoelig zijn voor het feit dat de mensen graag rust hebben als ze in het weekend naar zee komen. In de marge wil ik dat signaal geven en vragen of u daarover van andere steden en gemeenten ook klachten hebt gekregen, minister.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, mijn goede wensen voor het jaar 2014, een goede gezondheid, geluk en politiek succes, met mate voor de politieke tegenstrevers, niettemin gemeend. Ik hoop dat u in dit jaar ook wat tijd hebt voor uzelf en de mensen rond u.

Mijnheer Kennes, bedankt voor uw toch wel interessante vraag. Het probleem van de diversiteit en superdiversiteit doet zich niet enkel voor in de centrumsteden en grote steden, maar ook meer en meer in kleinere steden en gemeenten. Wij hebben een drietal maatregelen die inspelen op het probleem of de aangelegenheid die u aankaart.

Een eerste gaat over het verlenen van de lokale integratiesubsidie. Wij hebben de criteria zo gemaakt dat ook kleinere gemeenten en steden in aanmerking komen, omdat we een dubbel criterium hebben, namelijk ten minste 10 procent personen van vreemde herkomst of ten minste duizend personen, een relatief en een absoluut criterium dus. Het eerste criterium van 10 procent maakt dat kleinere gemeenten waar in absolute aantallen geen duizend inwoners van vreemde herkomst zijn, toch in aanmerking kunnen komen voor een integratiesubsidie.

Zoals u weet, is het nu niet meer verplicht om een integratiedienst op te richten, met BBC. In totaal komen er in Vlaanderen 125 gemeenten in aanmerking voor een integratiesubsidie. We hebben er in de loop van die periode sterk op ingezet om meer gemeenten ertoe te brengen een integratiebeleid te voeren. Het aantal is ook bijna verdubbeld, we zitten op bijna zestig, ongeveer de helft van de gemeenten die volgens de normen in aanmerking komen om een integratiesubsidie te krijgen.

Bovendien, hoewel er een aantal indicatoren meespelen, is er een minimumbedrag voor de integratiesubsidie, en dat basisbedrag bedraagt 51.000 euro. Voor een aantal kleinere gemeenten zou je bij toepassing van de indicatoren aan kleinere subsidiebedragen komen, van 20.000 tot 30.000 euro. Elke gemeente die een integratiebeleid voert, krijgt minimaal 51.000 euro. Die maatregel is ook in het voordeel van de kleinere gemeenten.

U hebt er ten tweede zelf naar verwezen dat ik de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIIM) heb ingevoerd. Dat is een goed beleidsinstrument, denk ik. U hebt daarstraks de

Vlaamse monitor ter hand genomen, maar zoals u weet, is er dus een lokale monitor voor elke stad en gemeente, zodat die inzicht krijgen in de omvang en de samenstelling van de doelgroep van het lokale integratiebeleid, maar ook de maatschappelijke positie ervan, op het vlak van heel wat beleidsdomeinen, zijnde tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, welzijn, armoede en maatschappelijke participatie. Het is een work in progress. We verbeteren de monitor en passen hem geregeld aan. Net zoals het gemeentelijk profiel dat we hebben gemaakt voor de gemeenten, is dit een goed beleidsinstrument voor wie het wil gebruiken.

Ten derde is het zo dat het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) Integratie en Inburgering een ondersteuningsopdracht krijgt voor alle steden en gemeenten, ook voor de steden en gemeenten die geen integratiesubsidie ontvangen.

U vraagt of ik signalen krijg dat het managen van diversiteit in kleinere steden en gemeenten een specifieke aanpak vergt. Het belangrijkste signaal dat ik krijg, zoals aan bod kwam in de opmerkingen van de heer Vanden Bussche, is dat er een wijziging is in de instroom. We kennen de cijfers: 63 procent van de instroom is intra-Europees, in heel grote mate uit Midden- en Oost-Europa. Op dat probleem heb ik al heel vroeg de aandacht gevestigd en het is ook aan bod gekomen in de besprekingen met de Nederlandse minister Asscher. Het heeft voor een belangrijk deel betrekking op federale bevoegdheden, zoals Sociale Inspectie en dergelijke. Maar ik heb aan de Commissie Integratiebeleid gevraagd om naar een verbreding te gaan, omdat de doelgroepen sterke verschuivingen vertonen.

Een tweede signaal dat ik krijg uit kleinere gemeenten, is dat er voorzieningen ontbreken op hun grondgebied. Dat gaat bijvoorbeeld over centra voor algemeen welzijnswerk, een onthaalbureau en dergelijke. In het licht van de bestuurlijke hervormingen die we in Vlaanderen doorvoeren, denk ik dat er op dat vlak aandacht aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zou moeten worden besteed waar het kan en wenselijk is.

Bepaalde kleinere gemeenten zijn niet voldoende groot, hebben niet voldoende bestuurskracht of worden niet voldoende met het probleem geconfronteerd om op eigen houtje een aantal instellingen te creëren. Dit geldt onder meer voor taallessen. Bovendien beschikken kleinere gemeenten vaak onvoldoende over verenigingen of organisaties die zich tot mensen van vreemde herkomst richten of waar die mensen aan participeren. Het probleem is vaak relatief nieuw. Ook uit de vraagstelling blijkt dat tal van gemeenten hier tot vrij recent niet of nauwelijks mee zijn geconfronteerd. Ook op dat vlak zal het EVA natuurlijk een adviesverstreckende en praktijkondersteunende opdracht vervullen.

Een laatste punt dat ik naar voren wil brengen, betreft de specifieke aanpak die de gemeenten voor ogen moeten hebben. Ze moeten een exclusief beleid voeren dat op alle beleidsdomeinen betrekking heeft. Het voeren van een specifiek verticaal integratiebeleid betekent niet dat het beleid voldoende ruim is. Ik heb daarnet al diverse beleidsdomeinen opgesomd. Het gaat dan om onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd, sport en dergelijke. De diverse beleidsverantwoordelijken van die steden en gemeenten moeten in hun beleid voldoende aandacht hebben voor de integratieproblemen. Een echt inclusief integratiebeleid kan uiteraard enkel tot stand komen indien dit in de diverse steden en gemeenten beleidsdomeinbreed wordt aangepakt.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik wil de minister voor zijn antwoord bedanken. Ik stel vast dat hij zich bewust is van de problematiek die op het terrein aanwezig is. Hij heeft een aantal signalen ontvangen. Er zijn een aantal maatregelen genomen die hierop inspelen. Ik verwacht dat de gemeenten waar de situatie redelijk nieuw is, ook zullen kunnen genieten van de adviesverstreckende functie van het EVA, dat een adviesverstreckende en praktijkondersteunende aanpak moet bieden, om een lokaal beleid te kunnen voeren. In elk geval dank ik de minister voor zijn antwoord.

De situatie die de heer Vanden Bussche heeft geschetst, vind ik zeer herkenbaar. Ik zie dat ook in mijn eigen gemeente. Als ik uit een raam van het gemeentehuis kijk, zie ik een woonzorgcentrum in aanbouw. Tot verwondering van iedereen, wordt hier door Portugese werknemers ook op zaterdag aan gewerkt. Dat is een heel nieuwe situatie. Ik heb laten onderzoeken of de huisvesting van die mensen in orde is. Dat blijkt het geval te zijn. Ze hebben allemaal een detachingscontract. Voor veel kleine gemeenten is dat een redelijk nieuwe situatie. Het gaat vaak om heel zichtbare bouwwerven. De mensen vragen zich af wat er in hun gemeente aan de hand is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de intentieverklaring met Nederland in verband met de intra-Europese migratie - 622 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, eerst en vooral wil ik op mijn beurt iedereen het beste voor een gezond en dynamisch 2014 wensen.

Minister, op 9 december 2013 hebt u, samen met de Nederlandse minister van Sociale Zaken Asscher, een intentieverklaring in verband met onder meer de intra-Europese migratie ondertekend. U hebt, samen met minister Asscher, erkend dat de achterstand van veel nieuwkomers nog te groot is. U hebt in dit verband de nadruk gelegd op zowel de individuele verantwoordelijkheid van de nieuwkomer om actief aan de samenleving te participeren als de goede samenwerking tussen de betrokken overheidsinstellingen. U hebt, samen met minister Asscher, besloten in verband met verschillende thema's samen te werken en kennis en ervaringen uit te wisselen.

De intentieverklaring is gestoeld op vier grote pijlers, namelijk het belang van het onderschrijven van de geldende waarden en normen binnen onze publieke cultuur door nieuwkomers, de aanpak van taalachterstanden en het aanleren van de Nederlandse taal, de aandacht voor monitoring en studie en de aandacht voor de schaduwkanten van arbeidsmobiliteit binnen de EU.

Specifiek met betrekking tot de schaduwkanten van de arbeidsmobiliteit binnen de EU zou een Uitvoeringsagenda 2014-2016 worden opgesteld. Het is de bedoeling dat de federale Belgische Regering, de Franse Gemeenschapsregering, de Waalse Regering, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de Regering van de Duitstalige Gemeenschap en de Luxemburgse regering die uitvoeringsagenda ook kunnen onderschrijven. Het is de bedoeling in de Uitvoeringsagenda 2014-2016 concrete actiepunten op te nemen om die schaduwkanten aan te pakken.

Minister, kunt u wat meer uitleg verschaffen over deze intentieverklaring? Op welke wijze wilt u kennis en ervaringen met Nederland uitwisselen? Binnen welke termijn wenst u dat de Uitvoeringsagenda 2014-2016 concrete actiepunten kan inhouden en door de andere betrokken partijen kan worden onderschreven?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ook ik heb in december 2013 vernomen dat met Nederland een intentieverklaring tot stand is gekomen. Ik juich de samenwerking met Nederland op diverse domeinen toe. Ik vind het dan ook interessant dat dit met betrekking tot dit punt is gelukt.

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief en daarvoor heb ik al enkele keren het punt van de gezamenlijke aanpak van de intra-Europese mobiliteit aangekaart. Volgens mij bevat de Europese regelgeving een aantal knelpunten voor ons inburgeringsbeleid. Het interesseert me dan ook of hier in verband met deze samenwerkingsvorm een punt van is gemaakt. Komt dit punt in de intentieverklaring aan bod?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het is inderdaad belangrijk dat wij als overheid en als administratie over het muurtje kijken, om te zien welke goede praktijken er ontwikkeld worden in andere landen, welke gemeenschappelijke belangen er zijn, of er een gemeenschappelijke aanpak van problemen mogelijk is en dergelijke meer, en dat inderdaad zeer in het bijzonder met Nederland, waar we een heel goede samenwerking en akkoorden mee hebben. Uit die akkoorden vloeit voort dat onze administraties twee keer per jaar met elkaar in overleg gaan en op ambtelijk niveau heel veel dingen samen bekijken, samen ontwikkelen en zo meer.

We moeten dat ook beleidsmatig doen, en diverse collega's in deze regering doen dat ook. Ik vond dat het ook zin heeft om dat te doen met betrekking tot integratie en inburgering. Ik ben op 14 november 2013 naar Den Haag gegaan. Ik heb daar een heel goed gesprek gehad met collega Asscher en de mensen van zijn administratie. We hebben op grote lijnen het beleid en de uitdagingen voor het beleid in Vlaanderen en Nederland overlopen. We hebben vastgesteld dat we veel gemeenschappelijke problemen hebben en ook een aantal manieren van aanpak hebben die gemeenschappelijk of gelijklopend zijn, maar ook dat we punten van verschil hebben, en dan wordt het natuurlijk interessant om te zien of je van elkaar kunt leren.

De intentieverklaring slaat op een aantal punten van uitwisseling van kennis en ervaring rond vier thema's. Het eerste gaat over de waarden en normen binnen onze publieke cultuur. Vlaanderen heeft destijds aan de hand van de bevindingen van de commissie-Bossuyt vijf normen en waarden geformuleerd, die belangrijk zijn voor de integratie en participatie aan onze publieke cultuur. Die zijn ook verwerkt in de cursus Maatschappelijke Oriëntatie. Het gaat over de waarden vrijheid, gelijkheid, respect, solidariteit en burgerschap.

Collega Asscher werkt aan een participatiecontract voor nieuwkomers. Dat was een ruim idee in het begin. Hij was dan ook bijzonder geïnteresseerd in onze cursus Maatschappelijke Oriëntatie en in het verslag van de commissie-Bossuyt, dat ik hem intussen ook bezorgd heb. Dat kan ertoe leiden dat in hun participatiecontract mutatis mutandis een aantal normen en waarden, fundamentele zaken voor onze samenleving, overgenomen worden. Het staat hun natuurlijk vrij om te zien hoe ze dat aanpakken.

Ten tweede is het onze gemeenschappelijke overtuiging dat het kennen en hanteren van het Nederlands een belangrijke stap is naar integratie en een belangrijke voorwaarde tot volwaardige participatie in de samenleving. Wij zetten daar sterk op in met onze cursussen voor nieuwkomers. We hebben ook het taalkennisniveau verhoogd tot A2.

Nederland heeft een andere manier van aanpak en gaat breder dan de klassieke aanpak van het screenen van de taalkennis, het opleiden en het testen van anderstaligen. Men heeft daar de Toolkit Onderwijs en Arbeidsmarkt (TOA) ontwikkeld. Dat leidt ertoe dat de cliënt niet benaderd wordt als een anderstalige, maar als een cursist, die om een bepaalde reden een bepaald niveau van taalvaardigheid wenst te halen. Dat kan zijn met het oog op onderwijs, arbeidsopleiding, vrijetijdsdoelstellingen en dergelijke meer. Dat is een beetje wat wij doen met het aanleren van Nederlands op de werkvloer, wat de VDAB ook meer en meer doet: een arbeidsmarktopleiding geven en tegelijk de taal aanleren. Nederland zet bijna hoofdzakelijk daarop in, met dien verstande dat Nederland niet langer de gratis cursussen aanbiedt zoals wij dat doen. Het is een zaak van zelfredzaamheid.

Niet alleen wij en Nederland hebben dat probleem, ook andere landen hebben dat. Ik verwijs nog eens naar de discussie die we gevoerd hebben over het OESO-rapport, over onderwijsachterstand, arbeidsmarktachterstand en zo meer van nieuwkomers en het probleem

van taalachterstand, wat tot schoolse achterstand leidt en allerlei andere achterstanden. Het is goed om van elkaars aanpak te kunnen leren.

Het derde punt is: meten is weten. U hebt de integratiemonitor al ter hand genomen. Asscher was zeer geïnteresseerd in ons instrument. Ik heb hem gezegd dat wij dat tot op het lokale niveau ontwikkeld hebben, wat hem ook bovenmatig interesseerde. Uiteraard heeft ook Nederland statistieken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek maakt een tweejaarlijks rapport met kengetallen, ter opvolging van de voortgang van inburgering. Wij zullen ook uitwisselingen doen in verband met onze indicatoren om de integratievoortgang te toetsen, ons vergelijkend en statistisch materiaal en dergelijke meer. We zullen misschien ook bepaalde studies gaan delen. Als we onderzoek laten doen over problemen die zich voordoen of over mogelijke oplossingen voor bepaalde uitdagingen, waarom zouden we bepaalde aanbestedingen of opdrachten dan niet delen met elkaar? We willen in elk geval uitwisseling organiseren over wat we weten.

Dan is er nog de migratie van EU-burgers. Er is natuurlijk een belangrijk luik dat betrekking heeft op de arbeidsmarkt, op federale bevoegdheden. Maar u weet dat we in het kader van de Benelux een memorandum of understanding hebben opgemaakt, getiteld 'Onverwachte en moeilijk beheersbare instroom van personen uit Midden- en Oost-Europa in steden van de Benelux en aangrenzende regio's'. Nederland en Vlaanderen zouden graag een nieuwe dynamiek willen. Nederland heeft het ondertekend, ook collega Freya Van den Bossche en ikzelf hebben het ondertekend voor Vlaanderen. Tot nu toe hebben de Franstaligen en het Groothertogdom Luxemburg nog niet getekend. Ik probeer het opnieuw op de agenda te brengen. We vinden dat het goed zou zijn dat de Benelux een gezamenlijke aanpak zou nastreven en dat we op het Europese niveau met één stem zouden spreken. Het is een probleem dat erg aan de orde is. De secretaris-generaal van de Benelux trekt ook hard aan de kar maar om tot een Benelux-memorandum te komen, moeten natuurlijk alle partijen mee ondertekenen. Het is de bedoeling dat er dan een 'Uitvoeringsagenda 2014-2016' komt, die wordt onderschreven door de Federale Regering, de regering van de Franse Gemeenschap, van het Waalse Gewest, van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van de Duitstalige Gemeenschap en Luxemburg, om te komen tot een aantal gezamenlijke actiepunten zoals het aanpakken van malafide praktijken, het aanpakken van uitbuiting en sociale fraude. Je staat natuurlijk veel sterker als je zulke mechanismen gezamenlijk kunt aanpakken. Ik dring er bij federaal minister De Coninck en staatssecretaris De Block op aan dat er een interministeriële werkgroep bijeen zou komen om na te gaan wat de problemen zijn en waarom het niet ondertekend geraakt. Tot nu toe heb ik nog geen respons op mijn vraag gekregen. Ik blijf heel erg aandringen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft van mij de opdracht gekregen om te zorgen voor de praktische implementatie van de uitvoering van de intentieverklaring. Afhankelijk van het thema zal worden nagegaan, samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uit Nederland, welke de geschikte manier is om te komen tot een efficiënte deling van kennis enzovoort. Dat kan ambtelijk zijn, dat kan een expertenoverleg zijn, dat kan binnen de Benelux zijn, dat kan met informatiedeling zijn, dat kan met het organiseren van aanspreekpunten binnen beide overheidsdiensten.

Zoals ik al zei, voor de Midden- en Oost-Europese integratie is het de bedoeling om te komen tot een uitvoeringsagenda. Die actie past in het jaarplan 2014 van de Benelux. Het memorandum heeft twee grote doelstellingen: intensifiëren en organiseren van actieve samenwerking tussen steden onderling en met centrale overheden in de Benelux en aangrenzende regio's op dit thema; entameren van gezamenlijk overleg op Europees niveau. Dat is dus nog niet gelukt omdat nog niet alle Beneluxpartners dat hebben onderschreven. We zullen toch nog eens een ultieme poging ondernemen om wel tot resultaten te kunnen komen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor uw omstandige toelichting. Het is een materie die de discussies in deze commissie toch wel in een nieuw daglicht stellen, meer bepaald de aanpak op Europees niveau. Zoals de heer Kennes ook terecht heeft opgemerkt, is het een goede zaak dat Vlaanderen en Nederland de lijnen kort houden en proberen om zoveel mogelijk op één lijn te staan. Uit het verslag van uw contacten blijkt dat er een wederzijdse uitwisseling van goede ervaringen kan zijn. Het is leuk om te horen dat de Nederlandse collega interesse heeft in het eindverslag van de commissie-Bossuyt.

Ook het taalaspect is natuurlijk niet onbelangrijk. Over NT2 hebben we ook al met minister Smet discussies gevoerd. Het blijkt dat het een belangrijk element is. Als we iets kunnen opsteken van de aanpak in Nederland – waar het toch wel duidelijk schijnt te lukken als men bijvoorbeeld Nederlandse sporters op tv hoort –, moeten we dat gebruiken. Men staat daar al verder en Vlaanderen kan er lessen uit trekken.

Ik had nog een bijkomende vraag, maar u hebt ze op het einde beantwoord. Ze ging over de Uitvoeringsagenda 2014-2016 en over hoe de andere overheden in ons land maar ook de Nederlandse en de Luxemburgse daarmee om zouden gaan. Het is nog even koffiedik kijken, maar ik neem aan dat u, zoals u hebt aangekondigd, uw collega's aan de mouw blijft trekken. We zullen het wel vernemen als er een doorbraak is, tenzij u nu al kunt zeggen dat u problemen verwacht. Ik heb in uw antwoord niet gehoord dat u die verwacht, dus zal het een kwestie van tijd zijn.

Sinds 1 januari 2014 is er de uitdaging van de intra-EU-mobiliteit. Het moet niet voor morgen zijn, maar er mag toch niet te veel tijd verloren gaan. We moeten het niet over de verkiezingen tillen, maar er zou een snelle doorbraak moeten komen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Minister, ik dank u voor de stand van zaken van de ondertekening van het memorandum of understanding zoals het in de Benelux tot stand was gekomen. Het was me niet heel duidelijk waar de knopen zaten. Ze zitten dus duidelijk in het zuiden van de Beneluxsamenwerking. Er is ook een studie gepubliceerd die het secretariaat mij een tijdje geleden heeft bezorgd. Ik hoop dat er kan worden samengewerkt, want het is een grensoverschrijdende thematiek. We hebben er alle belang bij om dit niet alleen te benaderen, maar ook in contacten met Nederland en in andere kanalen die ons ter beschikking staan.

Minister Geert Bourgeois: Minister Van den Bossche en ikzelf hebben gevraagd om een interfederale interkabinettenwerkgroep. Ik heb ook vernomen dat er enkele misverstanden zijn ontstaan. De tekst is in het Nederlands opgemaakt. De vertaling zou problemen opleveren, want het woord 'absorptie', dat wij in figuurlijke zin gebruiken, luidt in het Frans 'absorption', en dat woord heeft daar een exclusief fysieke betekenis. Die vertaling is niet door onze diensten, maar door de diensten van de Benelux, bij de heer Luc Willems, gemaakt. Als het enkel daarover gaat, kan men het probleem oplossen. Ik vrees toch wel dat er een verschil in benadering is. In Vlaanderen willen alle steden – Gent, Antwerpen, Sint-Niklaas –, zoals in Nederland, kijken wat kan worden ondernomen. Maar bij de zuiderburen, en ook in het Groothertogdom Luxemburg, leeft die wens veel minder. Daar moet men met stevige argumenten komen.

Het is een zinvol initiatief van de Benelux, want zo sturen wij in Europa het signaal uit dat men aandacht moet hebben voor de schaduwkanten van open grenzen en het vrije verkeer. Ik denk dan onder meer aan verdringingseffecten op onze arbeidsmarkt. Dat zijn toch pijnpunten die het hele parlement zorgen baren en waarvoor aandacht wordt gevraagd. Dat heeft niets te maken met een aversie voor het vrije verkeer of voor de Europese Unie op zich. In elk geval ondernemen wij een laatste poging om de zaak op de sporen te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de tekorten in openbare woonzorgcentra - 653 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, in zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 42 heeft minister Vandeurzen meegedeeld dat "met betrekking tot de OCMW-woonzorgcentra kan gesteld worden dat circa 90 procent van de woonzorgcentra met een tekort kampt. Dit percentage is stabiel in de tijd behoudens in 2007, wat echter te wijten is aan een lager aantal gefilterde woonzorgcentra." De minister geeft volgende percentages van woonzorgcentra met tekorten: 96,50 procent in 2007, 88,94 procent in 2008, 90,56 procent in 2009, 90,75 procent in 2010 en 89,27 procent in 2011. Uit het antwoord van de minister blijkt ook dat de gemiddelde dagprijs in de tweede jaarhelft van 2010 varieert van 38,80 euro per maand in West-Vlaanderen tot 45,37 euro in Antwerpen.

Uit de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) met betrekking tot de subsidies van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) en het effect van de VIPA-middelen op de dagprijs, leren we dat de gemiddelde dagprijs in OCMW-woonzorgcentra 41,6 euro bedraagt, maar in vzw-woonzorgcentra 45,5 euro en in commerciële rustoorden 44,6 euro. De conclusie luidt dat OCMW-woonzorgcentra een aanzienlijk lagere dagprijs aanrekenen dan de andere centra, hoewel gemiddeld 90 procent van deze centra tekorten boeken. Tijdens de hoorzitting die naar aanleiding van deze studie is georganiseerd, gaf de heer Piet Van Schuylenbergh van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) onder meer als verklaring dat een OCMW ongeveer 10 procent meer personeelskosten heeft ten gevolge van de beschikbaarheid van het personeel. De verlofstelsels in de openbare sector zorgen ervoor dat men voor hetzelfde niveau van dienstverlening 10 procent meer personeel nodig heeft.

Hetzelfde probleem doet zich voor op het vlak van de diensten voor gezinshulp. We zien dat in het kader van de besparingen die gemeenten en steden moeten verrichten, heel wat diensten voor gezinshulp worden afgestoten. De belangrijkste reden is de loonkost, die hoger is voor de openbare diensten dan voor de privédiensten, terwijl de subsidies voor personeelskosten dezelfde zijn. We zien ook dat openbare diensten voor gezinszorg nauwelijks prestaties leveren op onregelmatige uren en dus veel minder flexibel zijn en minder garanties op continuïteit bieden, hoewel de doelgroep zwaar hulpafhankelijk is en zijn zorgbehoefte zich niet beperkt tot de kantooruren – al moet worden toegegeven dat hun geringe grootte ook een verklaringsgrond kan zijn. Ook in dit geval pleit de VVSG voor een afstemming van de rechtspositieregeling voor het personeel van privé- en openbare diensten voor gezinshulp op elkaar.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Wat is uw reactie met betrekking tot het feit dat ongeveer 90 procent van de openbare woonzorgcentra tekorten hebben en dat dit een structureel probleem blijkt te zijn? Volgt de administratie deze problematiek op? Heeft de administratie het probleem al bestudeerd? Zal het nieuwe beheerssysteem – de beleids- en beheerscyclus (BBC) – ertoe leiden dat men de financiële leefbaarheid van welzijnsdiensten zoals woonzorgcentra en diensten voor gezinszorg beter kan opvolgen? Naast andere problemen is de rechtspositieregeling een belangrijk probleem, zowel op het vlak van de verloning als op het vlak van de beschikbaarheid van het personeel. De VVSG pleit voor een gezamenlijke rechtspositieregeling voor de privé- en de publieke sector van de welzijnszorg. Wat is uw reactie? Hebt u daarover al overlegd met de minister van Welzijn?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij graag aan. Wij zijn al een tijdje met dat dossier bezig. In het verleden heb ik daarover ook al vragen gesteld, en er is overigens een nieuwe vraag daarover ingediend. Ongeveer een jaar geleden peilde ook ik naar de financiële toestand van de openbare woonzorgcentra. Ik veronderstelde dat de administratie vrij gemakkelijk een aantal nuttige gegevens zou kunnen puren uit de informatie die de OCMW's aan Binnenlands Bestuur bezorgen. Wij werken daar met activiteitencentra. De OCMW's maken hun jaarlijkse rekening over aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB). Het leek mij dan ook best mogelijk om vanuit die gegevens met betrekking tot de OCMW's die een woonzorgcentrum uitbaten, af te leiden wat die enorme tekorten zijn. Ik vind dit heel belangrijk, en het zal steeds belangrijker worden omdat de gemeenten in toenemende mate met financiële problemen moeten afrekenen.

Ik ben benieuwd naar uw antwoord. Minister, ik hoop dat u dit toch eens op een positieve manier wilt bekijken. Misschien kunt u eens met de administratie samenzitten om te bekijken of we daar geen nuttige gegevens uit kunnen distilleren.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega's, dit is zeker een interessante en nuttige vraag. Ik begrijp de motivering van de vraag, maar rebus sic stantibus is het zo dat het ABB er geen zicht op heeft en er ook geen controle op uitoefent. Dat is niet onze bevoegdheid. Mijn collega Vandeurzen is daarvoor het best geplaatst. Trouwens, tot hem zijn de eerste vragen gericht. En er is natuurlijk het lokale niveau zelf, waar men instaat voor de exploitatie van de woonzorgcentra en van de gezinshulp. Met de gegevens die wij nu krijgen, krijgen wij de rekeningen van de OCMW's en van de steden. Wij hebben dus op het niveau van de OCMW's een controle. De rekeningen worden gecontroleerd. Maar de gegevens over de exploitaties van onderdelen van een woonzorgcentrum of van meerdere woonzorgcentra komen niet bij het ABB. Het is ook niet de opdracht van het ABB om toe te kijken op de manier waarop daar meer efficiëntie zou kunnen zijn of op de manier waarop de exploitatie beter zou kunnen gebeuren.

Zoals u weet, werken alle OCMW's vanaf 1 januari 2014 met de beleids- en beheerscyclus. Op basis van de BBC-rapportering zal het ABB wel een overzicht krijgen van de exploitatieresultaten, van de uitgaven en ontvangsten die de OCMW's doen voor hun welzijnsdiensten en specifiek voor de woonzorgcentra en de gezinshulp. Er komt een beleidsveld met code 0953. Daarin moet worden gerapporteerd over de woonzorgcentra. Voor gezinshulp is dat de code 0943. Het ABB zal dus de rapporteringen zien van de diverse beleidsvelden binnen het geheel. De details zullen we daarmee niet kennen, want dit is natuurlijk een zaak die zich op het lokale niveau afspeelt. Elke gemeente en elk OCMW moet aan de raad toelaten om tot in elk detail, tot en met de facturen, te gaan. Alle kas- en boekhoudkundige verrichtingen kunnen worden gecontroleerd. Zodra we die informatie hebben, zullen we meer kunnen benchmarken en zullen we er meer zicht op krijgen. Een van de aspecten zal ongetwijfeld betrekking hebben op de personeelskost. Er zijn ook andere factoren die meespelen. Ik ben geen deskundige op dat vlak en ik kan dus onmogelijk zeggen wat de beweegredenen zijn.

Ik heb met belangstelling kennis genomen van de HIVA-studie, die u ook aanhaalt, mevrouw Van der Borgh. Je moet al een deskundige zijn om te weten wat er nu precies wordt geconcludeerd. Dat lijkt mij niet zo eenduidig. Ik heb geprobeerd om het verschil tussen de gesubsidieerde en de niet-gesubsidieerde centra een klein beetje te doorgronden. De oorzaken en de grote verschillen worden in algemene termen en zeer omzichtig beschreven. Blijkbaar zijn er ook twee opeenvolgende studies met verschillende cijfers. Ik begrijp natuurlijk de essentie van de discussie, maar het lijkt me geen eenduidig probleem. Ik weet dat in mijn eigen stad het woonzorgcentrum De Plataan break-even draait. Er zijn geen tekorten. Ik weet dat er in de meeste publieke woonzorgcentra wel tekorten zijn. U haalt die cijfers ook aan.

Het heeft volgens mij niet alleen te maken met de personeelskosten en de rechtspositieregeling, hoewel dat natuurlijk elementen kunnen zijn.

Wij zullen dus op het niveau van de beleidsvelden met de BBC-rapportering zicht krijgen op de exploitatie, de ontvangsten en de uitgaven. Verdere details zijn er natuurlijk te vinden op het niveau van de gemeenten en van de OCMW's: de kasverrichtingen, de boekingen op rekeningenniveau, de kostenanalyse en dergelijke meer. In een aantal steden en gemeenten hebben de raadsleden nu al digitaal toegang tot alle informatie. Bij andere gebeurt het nog fysiek. Uiteraard moeten al die data ter beschikking staan.

Wat betreft uw vierde vraag herinner ik in eerste instantie aan de afwijkingsruimte die ik met het besluit van 12 november 2010 heb gecreëerd in de rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel. Mevrouw Van der Borght, u stelde daar een schriftelijke vraag over. De afwijkingsmogelijkheid moet ervoor zorgen dat inzake verlofstelsels, afwezigheden en dergelijke meer een situatie kan worden gecreëerd die toelaat om een beter budgettair beleid te voeren. Dat is de eigen verantwoordelijkheid van de OCMW's. Ik heb er geen zicht op in welke mate ze er gebruik van maken. We hebben daarover hier al discussies gehad. Er zijn links en recht opmerkingen over gemaakt. Ik denk dat het een goede maatregel was om die mogelijkheid te creëren.

Wat het punt betreft of er overleg is en of er vragen zijn om werk te maken van een wijziging aan de rechtspositie om toe te groeien naar de privésector, moet ik zeggen dat ik zelf geen signalen gekregen heb. Er zijn geen officiële standpunten geformuleerd, ook niet door de VVSG. Een en ander moet worden besproken in het Comité C1. Ik kan me inbeelden, gelet op de budgettaire situaties in de steden en gemeenten en gelet op het probleem zoals het hier is geschetst, dat dit op de agenda zal komen, maar mij is geen standpunt bekend van de VVSG daarover. Ik kan niet vooruitlopen op toekomstige evoluties, maar het zou goed zijn als er studiewerk zou worden gedaan, om te komen tot een goed jaarbeleid en tot een kostenbeheersing die toelaat om de woonzorgcentra op een budgettair verantwoorde manier te exploiteren. Ik heb een flauw vermoeden dat het op de agenda zal komen.

De heer Peter Gysbrechts: Dank u voor uw antwoord, minister. Het is uiteraard correct dat u geen directe impact hebt op het beheren van die centra en OCMW's. Dat is een lokale verantwoordelijkheid, zoals u terecht zegt. Met BBC komt er een betere controle. De cijfers zijn bekend, minister Vandeurzen heeft ze gegeven. We weten dat negen op de tien van die centra verlieslatend zijn. We kunnen toch al stappen zetten en adviserend optreden. Met de kennis van vandaag kunnen we reageren.

Ik ben ook blij dat u zegt, tot slot, dat de rustoorden moeten worden geëxploiteerd op een budgettair verantwoorde manier. Dat bedoelen we. Wij pleiten niet voor een privatisering van de woonzorgcentra, maar voor een goede mix tussen openbaar en privaat aanbod. Dat vereist in de eerste plaats, gelet op de situatie van vandaag, dat de OCMW's hun dagprijzen marktconform maken, zo niet voert men ergens een concurrentiestrijd op de kap van de gemeentelijke belastingbetaler, en dat is onze bezorgdheid. Dat is voor ons een stap te ver.

Mevrouw Vera Van den Borght: Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik heb onthouden dat we in de toekomst wel goede analyses zullen kunnen maken. Hebt u er een zicht op wanneer we de eerste keer over die gegevens kunnen beschikken in het kader van BBC?

Minister Geert Bourgeois: We starten op 1 januari 2014. Om een heel jaar in beeld te krijgen, zullen we moeten wachten tot 2015.

Mevrouw Vera Van den Borght: Het verwondert me een beetje, minister, dat u zegt geen kennis te hebben van het feit dat de VVSG pleit voor een gezamenlijke rechtspositieregeling van de private en de publieke sector in de welzijnszorg. Dat is niet nieuw, daar pleit ze al enkele jaren voor. Ze zeggen dat ze in het kader van de gezinshulp met oneerlijke concurrentie zitten. Ook in de hoorzitting kwam dat aan bod, dat verslag kunt u perfect nalezen.

Minister Geert Bourgeois: Er zijn twee zaken, mevrouw van der Borght. Ik heb het besluit in 2010 genomen naar aanleiding van de opmerkingen van de VVSG over de verlofstelsels. Voor al het nieuwe personeel is dat nu 26 dagen, heb ik gezegd, niet meer die grotere, exorbitante regeling dus. Dat heb ik gedaan aan de hand van de 'klachten' van de VVSG over het stelsel dat automatisch meer recht geeft op verlof en afwezigheden. Dat heb ik teruggeschroefd met dat besluit.

Nu heb ik het erover dat er geen officieel standpunt is in het Comité C1 voor een verdere gelijkshakeling tussen de publieke en de private sector. Ik heb wel gezegd dat ik vermoed dat een en ander op de agenda zal komen. Je ziet dat OCMW's zoeken naar een andere verzelfstandiging in de vorm van vzw's en dergelijke, precies om ervoor te zorgen dat het personeel onder een ander statuut valt. Het zou dus wijs zijn als er studiewerk en beraad komt.

U pleit ook niet voor een privatisering. Ik vind ook dat bepaalde zaken publieke dienstverlening zijn, maar het moet wel kunnen gebeuren op een vergelijkbare basis en op een kostenefficiënte manier. Ik deel uw mening daarin. Maar het besluit van 2010 biedt al mogelijkheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■